

Vimpelin kunta

Arviointikertomus vuodelta 2024

tarkastuslautakunta 14.5.2025

Kunnanvaltuustolle

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmistettava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tehtävän suorittamiseksi tarkastuslautakunta on perehtynyt valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kunnanhallituksen toimintakertomuksessa esittämiin tavoitteiden toteutumista koskevaan raportointiin. Arviointi perustuu kunnanhallituksen toimintakertomustietoihin, tarkastuslautakunnan haastatteluissa saatuihin tietoihin ja havaintoihin, asiakirjoihin sekä tilintarkastajan raportteihin. Tarkastuslautakunnan arviointi on jälkikäteisarviointia. Tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset raportoidaan valtuustolle vuosittain annettavassa arviointikertomuksessa. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöskokouksen yhteydessä.

Kunnanvaltuusto on valinnut kokouksessaan 9.8.2021 § 76 tarkastuslautakuntaan toimikauttaan vastaavaksi ajaksi seuraavat jäsenet:

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Harri Hänninen	Hannu Takala
Varapuheenjohtaja	Teemu Lassila	Soile Kautiainen-Hietala
Jäsen	Johanna Mbye	Laila Järvenpää
Jäsen	Markku Ylispangar	Juha Korkea-aho
Jäsen	Terttu Viita	6.6.2024 asti Jussi-Matti Hilli, 7.6.2024 alkaen Jouni Kivinen

Vimpelin kunnanvaltuusto on valinnut kokouksessaan 25.1.2021 § 2 kunnan tilintarkastusyhteisöksi tilikaudelle 2021–2024 ja optio vuodelle 2025 KPMG Oy Ab:n. Kunnan päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut tilikauden aikana KHT, JHT Elina Pesonen ja tarkastuslautakunnan sihteerinä Nea Mattila.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2024 arviointia varten 6 kertaa. Tilivuoden päättymisen jälkeen tarkastuslautakunta on vuonna 2025 kokoontunut 4 kertaa. Tarkastuslautakunta on laatinut arviointisuunnitelman, joka on pohjana lautakunnan työskentelylle. Lautakunnan työ on pohjautunut kunnallisen päätöksenteon, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seurantaan ja tarkasteluun, viranhaltija- ja luottamushenkilöhaastatteluihin.

Tilintarkastaja on toimittanut tarkastuslautakunnalle vuoden 2024 tarkastusohjelman, antanut tarkastuslautakunnan kokouksessa tarkastuslautakunnalle suullisen raportin tilintarkastuksen etenemisestä sekä tarkastusraportin tilintarkastuksesta.

2. EDELLISEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä arviointikertomuksen jälkiseurantaa. Keskeistä arviointityön merkityksen kannalta on se, miten arviointikertomusta ja sen sisältöä käsitellään valtuustossa ja miten arviointia hyödynnetään kunnan toiminnassa.

Kunnanhallitus on käsitellyt kokouksessaan KH 26.8.2024 § 181 kommentit ja toimenpiteet arviointikertomuksen 2023 huomioista.

Tarkastuslautakunta käsitteli hallituksen viime vuoden havaintoihin annetut kommentit ja toimenpiteet.

Johtopäätös:

Kiinteistöjen myynti ei ole edelleenkään toteutunut. Hulevesijärjestelmän käytännön toteutuksen edistämiseksi ei ole tehty toimia.

Myydyn talousveden ja puhdistetun jäteveden erotus vuonna 2024 oli 110 tuhatta kuutiota, joka on käytännössä hulevettä. Vesimäärä nostaa kunnan vedenkäsittelylaitoksen kustannuksia.

3. VIRANHALTIJOIDEN KUULEMINEN

Tarkastuslautakunta on kuullut työohjelmansa mukaisesti arviointitapaamisissa kunnanjohtajaa ja hallinto- ja talousjohtajaa. Viranhaltijoita on kuultu valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisen osalta sekä muista ajankohtaisista asioista. Lautakunta on kokouksissaan kuullut seuraavia viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä: teknistä johtajaa, sivistystoimenjohtajaa, maaseututoimen johtajaa ja vapaa-aikasihteeriä.

4. TALOUDEN ARVIOINTI JA TOTEUTUMINEN

Vimpelin kunnan talous säilyi vahvana tilikaudella 2024, vaikka kunnan verotulot ja valtionosuus pienuivät edelleen.

Tilikauden tulos oli 264 tuhatta euroa. Kunnalle kertyi toimintatuottoja tilikaudelta 2024 yhteensä 3,8 milj. euroa (-1,1 % edellisvuoteen). Vuonna 2024 toimintakulut laskivat edellisvuoteen nähden ollen -9,9 milj. euroa (-4,4 % edellisvuoteen).

Vuoden 2024 merkittävimmät investoinnit olivat kirjasto- ja nuorisotilojen rakentaminen ja sijoitus kehitysyritys Vimpelin Invest Oy:n toimintaan. Muita merkittäviä investointeja tilikaudella 2024 olivat kaavateiden kunnostus sekä vesi- ja viemärlaitoksen eri kohteet. Vimpelin kunnan investoinnit vuonna 2024 olivat yhteensä 2,9 milj. euroa/netto (v. 2023 1,4 milj. euroa/netto). Investoinnit alittivat talousarvion yhteensä vajaa 1,1 milj. eurolla.

Valtionosuudet vuodelta 2024 olivat 1,4 milj. euroa, vähennystä edellisvuoteen nähden oli 370 tuhatta euroa. Verotulot laskivat 122 tuhannella eurolla edellisvuoteen nähden. Verotulot olivat yhteensä 6,3 milj. euroa vuonna 2024.

Johtopäätös:

Investointien ja rahoitusosan sitovuustasojen määrittämisen suositellaan kiinnittämään huomiota. Tilinpäätöksellä suositellaan esittämään investointien toteumat sitovuustasolla yhdenmukaisesti talousarvioon nähden.

Talousarvion sitovat erät suositellaan hyväksymään talousarviovuoden aikana.

4.1 TALOUDEN TASAPAINO

Kuntalain 119 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Taseen kertynyt yli-/alijäämä oli vajaa 2,1 milj. euroa 31.12.2024 (v. 2023 1,6 milj. euroa). Vimpelin kunta sai taseen alijäämän katettua vuonna 2021.

Taulukko 1. Kunnan talouden tunnusluvut.

Kunta	2024	2023
Vuosikate (1000 €)	1 272	1 467
Vuosikate €/asukas	488,39	552,10
Tilikauden tulos (1000 €)	264	466
Omavaraisuusaste %	45,72	49,13
Suhteellinen velkaantuneisuus %	122,72	99,63
Vuosikate/poistot %	126,2	146,6
Kassan riittävyys, pv	8,75	3,58
Lainat €/asukas	5 086,28	4 004,60
Lainakanta (1000 €)	13 255	10 640
Kunnan asukasmäärä	2 606	2 657

Vuosikate kertoo sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Omavaraisuusaste kuvaa kunnan vakavaraisuutta ja kykyä selviytyä pitkän aikavälin sitoumuksista. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. Alle 50 %:n omavaraisuusaste kunnalla kertoo suuresta velkarasitteesta ja heikosta omavaraisuudesta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osa tuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi kyseinen tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selvittää velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Tunnuslukujen tarkastelu kuntakonsernin tietojen perusteella.

Taulukko 2. Kuntakonsernin talouden tunnusluvut.

Konserni	2024	2023
Vuosikate (1000 €)	1 566	1 865
Vuosikate €/asukas	601	702
Tilikauden tulos (1000 €)	330,6	611,1
Omavaraisuusaste %	44,52	47,38
Suhteellinen velkaantuneisuus %	119,34	100,99
Vuosikate/poistot %	127	149
Kassan riittävyys pv	44,15	23,45
Lainat €/asukas	5 593	4 654
Lainakanta t€	14 574	12 128
Lainanhoitokate	0,62	1,82
Kunnan asukasmäärä	2 606	2 657

Kunnanhallitus teetti Inspira Oy:llä selvityksen hyvinvointiuudistuksen taloudellisista vaikutuksista Vimpelin kunnan talouteen. Selvityksen mukaan kunnan talouden ennustetaan olevan ylijäämäinen vuoteen 2027 asti, jonka jälkeen talous kääntyy alijäämäiseksi. Vuoden 2027 päätteeksi taseessa on kertynyttä ylijäämää noin 3,3 milj. euroa, joka laskee alijäämäisten vuosien seurauksena noin 2,1 milj. euroon vuoden 2031 päätteeksi. Selvityksessä annetun suosituksen mukaan Vimpelin kunnan tulee tavoitella seuraavan vuosikymmenen aikana vähintään 1,3–1,4 milj. euron vuosikatetta, jotta kunnan talous on tasapainossa. Suunniteltujen investointien ja niiden vuoksi otettavan lainan rahoittamiseksi vuosikatetta on kyettävä vahvistamaan 0,7–0,8 milj. euroa v. 2031 mennessä. Selvityksen teon jälkeen maailman tilanne on muuttunut, joten Inspira Oy:n selvitys ei ole täysin ajantasainen.

Johtopäätös:

Taseen ylijäämää (2,3 milj. euroa) olisi hyvä kerryttää lähivuosina lisää, koska tulevien vuosien talousnäköymät ovat epävarmoja. Taseen ylijäämä olisi hyvä olla vähintään noin 4 miljoonaa euron, jolloin kunnan puskuri olisi riittävä.

Lautakunta vertaili kunnan talouslukuja ja totesi, että investointien määrän ja velkamäärän nousu johtaa siihen, että kunnan tulee taata vähintään noin 1,4 miljoonan euron vuosikate, jotta talous säilyy tasapainossa. Kunnan toimintakulut ei saisi nousta vuoden 2024 tasoa suuremmaksi, jotta talous säilyy ylijäämäisenä.

Kunnan lainakanta on kasvanut 2 615 tuhannella eurolla ja kuntakonsernin 2 446 tuhannella euroa edellisvuoteen nähden. Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus on myös vuoden aikana noussut n. 20 %.

Lautakunta on myös huolissaan asukasmäärän laskusta.

Lautakunta toteaa, että voimassa olevan kuntastrategian väestönkehitykseen laadittuja toimenpiteitä on toteutettu aktiivisesti.

4.2. VERTAILU KRIISIKUNTIA KUVAAVIEN TUNNUSLUKUJEN RAJA-ARVOIHIN

Tunnuslukuja tarkastellaan kuntakonsernin tietojen perustella. Kriisikuntamenettelyyn voi jatkossa joutua

a) jos kertyneitä alijäämiä ei saada katettua neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta tai b) mikäli kriisikuntakriteeri kahtena vuonna peräkkäin täyttävät asetetun raja-arvon tai mikäli kertynyt alijäämä/asukas on viimeisimmässä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa/asukas ja sitä edeltävässä konsernitilinpäätöksessä vähintään 500 euroa/asukas tai c) talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:

Taulukko 3. Kriisikuntakriteeristön täyttymisen arviointi (Valtiovarainministeriö).

Konserni	Täyttykö			
Kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää KL 110.3 § säädettyssä määrääjassa.	Ei täyty			
Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa.	Ei täyty			
Talouden neljä tunnuslukua täyttää kahtena vuonna peräkkäin säädetyt raja-arvot	Raja-arvo	Vimpelin kunta (2024)	Vimpelin kunta (2023)	Vimpelin kunta (2022)
Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia.	alle 80 %	127 % ei ylity	149 % ei ylity	151 % ei ylity
Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.	väh. 2 %:a korkeampi kuin ka (vertailuluku 2022: >20,01 2023: >7,33 2024: >7,46)	9,60 % ylitytty	9,61 % ylitytty	22,25 % ylitytty
Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla. (Huom. velat ja vuokravastuut toistaiseksi tilastoitu vasta vuodelta 2019.)	ylittää 50 %:1/a keskimääräisen määrän (vertailuluku 2022: 9 390 2023: 8 066)	5 597	4 569 ei ylity	6 758 ei ylity
Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.	alle 0,8	0,89 ei ylity	1,2 ei ylity	1,2 ei ylity

Edellä esitetyssä taulukossa on esitetty Valtiovarainministeriön hyväksymät raja-arvot vuosien 2022–2023 talouslukuille sekä vertailu toteutuneisiin lukuihin. Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on laskenut ollen 0,81 vuonna 2024 (edellisvuonna 1,2). Todennäköisesti vuonna 2024 laskennallisen lainanhoitokatteen osalta kriisikuntakriteeri on lähellä ylittyä.

Kertynyt ylijäämä asukasta kohden on viimeisimmässä konsernitilinpäätöksessä 1 096 e euroa/asukas, mikä on 110 euroa enemmän edellisvuoteen nähden (v. 2023 kertynyt ylijäämä 966 euroa/asukas).

Tarkastuslautakunta toteaa, että tuloveroprosentti on korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti. Muilta osin Vimpelin kunta ei ylitä kriisikuntakriteereiden raja-arvoja tarkasteluajanjaksolla. Valtiovarainministeriö julkaisee syksyllä 2025 virallisen raportin vuoden 2024 kriisikuntakriteerien arvioinnista.

Johtopäätös:

Tällä hetkellä Vimpelin kunta ei täytä kriisikuntakriteeristöä. Tarkastuslautakunta katsoo, että talouden tasapainottamiseen on kuitenkin kiinnitettävä tarkkaa huomiota edelleen. Velkataakan määrää tulee arvioida hyvin tarkasti niin kunnan kuin kuntakonsernin tasolla.

Lautakunta on havainnut, että vuoden 2024 talouslukujen perusteella yksi kriisikuntakriteeri täytyisi, kun lukuja verrataan vuoden 2023 raja-arvoihin.

5. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunta on tehnyt tilivuoden aikana arviota toiminnan ja talouden toteutumisesta tulosalueittain sekä kuulemalla tilivelvollisia. Tilinpäätöksestä 2024 on luettavissa jokaisen tulosalueen tarkat toiminta-ajatukset, sitovat tavoitteet, mittarit, arvot ja niissä onnistumiset. Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet melko hyvin. Vuoden 2024 talousarvion käyttötalouden osalta määrärahat ovat sitovia bruttomääräisinä: valtuustoon nähden kunnanhallitus- ja lautakuntatasolla ja lautakuntaan nähden vastuualuetasolla. Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden hankeryhmittäin investointimenot, investointitulot ja investointinetto.

Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2024 toimitettiin presidentinvaalit tammikuussa ja EU-vaalit toukokuussa.

Johtopäätös:

Keskusvaalilautakunnan toimintatuotot ylittyivät budjettiin nähden 11,8 prosenttia ja toimintakulut 0,9 prosenttia. Toimintakate jäi 23,1 prosenttia budjetoidusta.

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen vastuualue sisältää seuraavat toimintamenot: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, hallinto ja toimisto, muu toiminta, nuorten työllistäminen, löytöeläinten talteenotto ja säilytys, yhteiskuntasuhteet, toimikunnat, catering, kunnan markkinointi, isännöintipalvelut, sivistystoimen tilaajalautakunnan palkkiot, tukityöllistäminen, maahanmuuttopalvelut ja työmarkkinatuen kuntaosuus.

Muu toiminta sisältää jäsenmaksuja mm. E-P liitto, kuntaliitto, KT-kuntatyönantaja sekä kunnan jakamiin yleisavustuksiin ja kylien kehittämisrahaan varatun määrärahan. Myös joukkoliikenteen tukeminen sisältyy muuhun toimintaan.

Johtopäätös:

Kunnanhallituksen vastuualue on kokonaisuudessaan pysynyt budjetissaan hyvin. Toiminnallisista tavoitteista toteutuivat kokonaan kahdeksan ja osittain kolme tavoitetta. Tavoitteiden asettamiseen on kiinnitetty paremmin huomiota edellisvuoteen nähden.

Lautakunta toivoo, että valmiussuunnitelmaa päivitettäessä huomioidaan kolmannen sektorin toimijoiden tukeminen ja tiivistetään yhteistyötä.

Lautakunta on tyytyväinen, että on toimittu kuntastrategian mukaisesti.

Tekninen lautakunta

Toimii oman toimialansa palvelujen tuottajana ja päättää valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa tehtävälalueidensa palveluista, palvelurakenteista ja palveluajoista sekä niiden muutoksista ja antaa lautakunnan toiminnan johtamisessa tarvittavia ohjeita. Teknisen toimen tehtävänä on rakentaa ja ylläpitää toimiva infrastruktuuri Vimpelin kunnan alueelle sekä luoda hyvät toimintaedellytykset muille tulosalueille.

Johtopäätös:

Teknisen toimen toimintatuotot talousarvioon nähden ylittyivät 74 tuhannella eurolla (2,1 %). Toimintakuluissa pystyttiin säästämään 28 tuhatta euroa (0,8 %). Suhteessa talousarvioon 2024 toimintakate ylittyi 100 tuhannella eurolla (58,4 %). Noin puolet teknisen toimen toiminnallisista tavoitteista toteutuivat. Tavoitteiden asetantaan on jatkossa kiinnitettävä tarkempaa huomiota. Tavoitteiden on oltava paremmin mitattavissa.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että kiinteistörekisterin päivittäminen on aloitettu vuonna 2024 ja se jatkuu vuonna 2025.

Lautakunta katsoo, että käyttämättömien kiinteistöjen myyntiin tulee kiinnittää edelleen huomiota, varsinkin sotekiinteistöjen mahdollista jatkokäyttöä on pohdittava, ellei niitä vuokrata jatkossa hyvinvointialueelle.

Käyttö- ja luovutusrajoitusten piirissä olevien kiinteistöjen (ARA-asunnot) toiminta tulee järjestää ARA-asuntoja koskevan lainsäädännön mukaan. ARA-asunnot on oltava julkisesti ja yleisesti haettavana ja asuntojen hausta tulee ilmoittaa vähintään kerran vuodessa.

Jatkuvien palveluhankintojen kilpailutukseen on kiinnitettävä huomiota ja ennakoitava hankintojen arvo koko seurantakauden ajalta (hankinta-aika ja arvo / kansallinen kynnysarvo).

Lautakunta toivoo, että teknisen toimen esitysten valmisteluun kiinnitetään tarkempaa huomiota.

Lautakunta on tyytyväinen teknisen toimen henkilöstön työhyvinvoinnin parantumiseen.

Alajärven sivistyslautakunta / Vimpeli

Alajärven sivistyslautakunta tuottaa Vimpelin sivistys-, varhaiskasvatuspalvelut ostopalvelusopimuksella. Sivistyslautakunnassa on 7 jäsentä. Alajärven kaupunki nimeää lautakunnan jäsenet ja varajäsenet. Vimpelin kunnalla on kaksi edustajaa puhe- ja läsnäolo-oikeudella.

Johtopäätös:

Vimpelin kunnan osuus talouden toteumasta oli 97,5 %. Alitus 129 tuhatta euroa koostui suurimmista valtionosuuksista lukion, aamu-/iltapäivätoiminnan sekä valmistavan opetuksen suhteen. Varhaiskasvatuksen ja kirjastotoimen osalta ylitys oli yhteensä 117,9 tuhatta euroa.

Vimpelin Premiumin luvuilla talousarvio alittui 459,6 tuhannella eurolla. Talousarviosuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota siihen, että talousarvioladinta on yhdenmukainen Alajärven kunnan kanssa ja talousarviovertailu on vertailukelpoinen.

Vuodelle 2024 asetetut tavoitteet toteutuivat kirjastotoimea lukuun ottamatta.

Oppilasmäärät laskevat kovasti, paikkaako kansainväliset opiskelijat tätä tarpeeksi?

Tarkastuslautakunta kiittää sivistystoimen henkilöstöä hyvästä työskentelystä.

Vapaa-aika- ja kulttuurilautakunta

Lautakunta toimii toimialansa palveluiden tuottajana ja päättää valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa tehtävälleen palveluista. Toimialaan kuuluvat vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut, liikuntatoimi, nuorisotoimi, museot, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä pesisfestivaalit. Vapaa-aikatoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Johtopäätös:

Toimintatuotot ylittyivät 31,2 prosentilla budjettiin nähden. Toimintakulut vastaavasti alittuivat 3,9 prosentilla. Toiminnallisista tavoitteista suuri osa toteutuivat.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut ovat paranemassa huomattavasti uuden kirjasto- ja nuorisotilarakennuksen myötä. Pesisfestivaalien yhteydessä järjestetyt kulttuuritapahtumat onnistuivat tavoitteiden mukaisesti. Liikuntatoimessa on huomioitu myös ikäihmisten

harrastusmahdollisuudet. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on kasvattanut niin harrastus-, liikunta- kuin kulttuuripalveluja.

Kunta voisi vielä aktiivisemmin koordinoida vapaaehtoisjärjestöjen yhteistyötä varsinkin kulttuuripalveluiden kehittämisessä.

Lautakunta kiittää vapaa-aika- ja kulttuuritoimea aktiivisesta toiminnasta.

Järvi-Pohjanmaan maaseututoimi

Maaseututoimi on jaotellut toimintansa kolmeen eri osa-alueeseen, joiden kautta se kehittää toimintaansa.

Maaseututoimen toiminnalliset tavoitteet vuosille 2024–2028 on tuottaa tietoa maaseututoimelle ja Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen kunnille päätöksenteon pohjaksi. Osallistuu alueen kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa elinkeinon kehittämiseen, tulevaisuuden suunnitteluun sekä vastaa osaltaan yhteistoiminta-alueen kuntien strategioiden mukaisten toimenpiteiden toteuttamista.

Maaseutupalvelut tuki ja viranomaistehtävät määräytyvät maaseutuelinkeinon hallinnon järjestämistä kunnissa, annetun lain perusteella. Päätehtävänä on ottaa vastaan, käsitellä ja tallentaa maatalouden tukihakemukset, sekä tarvittaessa suorittaa kuulemiset ja takaisin perinnät sekä ulosotot. Tärkeänä tehtävänä on myös tukihakemuksiin liittyvät koulutukset. Maaseututoimi tarkistaa ja tekee päätökset peto- ja hirvivahingoissa. Toiminnan tavoitteena on suorittaa maksatukset ensimmäisenä maksupäivänä.

Maaseutupalvelujen tarjoaminen/kehittäminen tapahtuu henkilökohtaisena neuvontana ja meneillään olevien hanketukien sekä ulkopuolisia rahoituspalveluja hyväksi käyttäen. Tarkoitus on saada maatalouteen ja pienyritystoimintaan tuotantoinvestointeja, uusia innovaatioita hyväksi käyttäen. Lisäksi tehdään suunnitelmia huoltovarmuuden turvaamiseksi kriisiaikojen varalle. Tavoitteena on asiakaskontaktien määräksi 100 ja koulutustilaisuuksien järjestäminen 4 kertaa vuodessa vuosina 2024–2028.

Johtopäätös:

Edellä mainitut tavoitekohdat toteutuivat maaseututoimessa suunnitellusti, eli tavoitteisiin päästiin. Maaseututoimen hallinnon, sekä tuki ja viranomaistehtävien budjettiin liittyvät taloudelliset tavoitteet toteutuivat ja osittain alittuivat.

Tarkastuslautakunta kiittää maaseututointa hyvästä ja tehokkaasta toiminnasta.

Konserniyhtiöt

Vimpelin kunnan kuntalain (410/2015) mukaiset konserniohjeet on hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 11.6.2018 § 39. Vimpelin kunnanvaltuusto päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Vuodelle 2024 kunnanvaltuusto on asettanut seuraaville yhteisöille tavoitteet:

- Vimpelin Vuokra-asunnot Oy (omistusosuus 100 %)
- Vimpelin Lämpö Oy (omistusosuus 100 %)
- Vimpelin Keskuskiinteistöt Oy (omistusosuus 100 %)
- Vimpelin Invest Oy (omistusosuus 100 %)

Johtopäätös:

Vimpelin Vuokra-asunnot Oy:n osalta osa toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista eivät toteutuneet. Tavoitteet eivät toteutuneet alijäämän kattamisen eikä korjausinvestointien osalta. Muilta osin tavoitteisiin päästiin.

Vimpelin Keskuskiinteistöt Oy:n osalta tavoitteet toteutuivat täysimääräisenä. Yhtiön tulos kääntyi positiiviseksi ollen 12 390,69 euroa.

Vimpelin Lämpö Oy:n taloudellisista ja kannattavuustavoitteista osa jäi toteutumatta. Asetetuista tavoitteista toteutuivat kuitenkin merkittävät taloudelliset tavoitteet kuten omavaraisuusaste (%) sekä suhteellinen velkaantuneisuus (%) ja pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä asukasta kohden. Myös tuotantotavoite saavutettiin.

Vimpelin Invest Oy aloitti toimintansa vuonna 2024, mutta varsinainen toiminta käynnistyy vuoden 2025 aikana. Tavoitteet on asetettu seuraaville suunnitelmavuosille.

Vimpelin Vuokra-asunnot Oy:n, Vimpelin Keskuskiinteistöt Oy:n ja Vimpelin Lämpö Oy:n osalta kuntakonsernin tasearvot saatettava asianmukaiseen kuntoon.

6. HENKILÖSTÖ

Vimpelin kunta julkaisee erillisen henkilöstötilinpäätöksen vuodelta 2024, jossa on tarkemmin kuvattu henkilöstöön liittyviä asioita sekä kehitykseen vaikuttavat seikat ja tavoitteet.

Kunnan palveluksessa oli vuoden 2024 lopussa 35 henkilöä. Henkilöstömäärä suhteessa edellisvuoteen väheni yhdellä henkilöllä. Koko henkilöstön keskimääräinen ikä vuonna 2024 oli 49 vuotta. Keski-ikä on laskenut vuodesta 2022 vuoteen 2024 kolmella ikävuodella.

Sairaspoissaolojen määrä vuonna 2024 oli yhteensä 565 kalenteripäivää, joka on prosentteina 6,06 %. Vuonna 2023 sairauspoissaolot kalenteripäivinä olivat 569 päivää / 6,28 %. Sairauspoissaolojen määrä on kasvanut kolmella kalenteripäivällä edellisvuoteen nähden.

Vimpelin kunnalla on käytössä koko henkilöstölle ja luottamushenkilöstölle Eduhousen webinaarikoulutuslisenssi, jossa voidaan ilman eri maksua osallistua koulutuksiin verkossa. Samoin

kunnalla on lisäksi käytössä Eduhousen koulutuslisenssi toimistotyössä tai esimiestehtävissä toimiville; koulutuksen sisällöt painottuvat talous- ja henkilöstöhallinnon koulutuksiin sekä esimiestehtävissä olevien koulutuksiin. Koulutukset ovat ajasta ja paikasta riippumattomia. Vuonna 2024 koulutuspäivien määrä oli keskimäärin 2,07 koulutuspäivää/ henkilö, mikä on laskenut edellisvuoteen nähden 0,89 koulutuspäivällä/henkilö (v. 2023 2,96 koulutuspäivää/henkilö). Kunta voi hakea koulutustukea työttömyysvakuutusrahastosta; 3 koulutuspäivää/työntekijä. Koulutuspäivät ovat laskeneet edellisestä vuodesta.

Kunnan työsuojelupäällikkö järjesti työhyvinvointikyselyn koko kunnan henkilöstölle. Kysely toteutettiin sähköisenä kyselynä 10.11.2023-7.2.2024 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi yhteensä 20 työntekijää 37 työntekijästä. Kyselyn vastausprosentti oli 54,1 %. Koko organisaation osalta tulokset olivat parantuneet edelliseen kyselyyn verrattuna.

Sattuneita vahinkoja oli vuonna 2024 yhteensä 4 (v. 2023 yhteensä 6), joista vakuutusyhtiölle on tullut yhteensä 21 (v. 2023 yhteensä 7) korvauspäivää. Korvauksia maksettiin 1 792,48 euroa.

Johtopäätös:

Henkilöstön kouluttautumiseen tulee jatkossa kiinnittää enemmän huomiota.

Henkilöstön vaihtuvuus on pientä, henkilöstön keski-ikä on edelleen laskenut ja sairaspöissaolujen määrä vähentynyt edellisvuoteen.

Lautakunta kiittää, että työhyvinvointiin on panostettu ja työhyvinvointi on parantunut entisestään. Lautakunta näkee osaavan ja jaksavan henkilökunnan kunnan tärkeimpänä voimavarana. Lautakunta kiinnittää huomiota henkilöstön jaksamiseen velvoitteiden lisääntyessä.

Lautakunta on tyytyväinen, että henkilöstökysely on toteutettu vuonna 2024.

7. YHTEENVETO

Vimpelin kunnan tilikauden tulos noin 264 tuhatta euroa oli todella hyvä. Verotulot pienenivät 122 tuhannella eurolla ja valtionosuudet 370 tuhannella eurolla edelleen edellisvuoteen nähden. Lainamäärä asukasta kohden on noussut kunta ja kuntakonsernitasolla, mikä johtuu pitkälti asukasmäärän pienenemisestä sekä investointimäärän kasvusta. Taseessa on vuoden 2024 lopussa ylijäämää 2,3 milj. euroa, joka antaa puskuria tuleville vuosille. Lautakunta katsoo, että puskuria olisi hyvä olla 4 milj. euroa, jolloin tase olisi riittävän suuri yllättäviä tilanteita varten. Kunta on lisännyt yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa, mikä on lisännyt yhteisöllisyyttä kunnassa.

Talousarvio on laadittu hyvin. Viime vuosina talousarvion laadinta ja talousarviossa pysyminen ovat parantuneet huomattavasti. Tarkastuslautakunta kiittää talousosastoa hyvästä työstä.

Valtiontalous on edelleen kiristymään päin, joka vääjäämättä tulee vaikuttamaan tulevaisuudessa kuntien valtionosuuksiin. Hyvinvointialueiden kireä taloustilanne vaikuttaa kunnalta vuokrattavien sotekiinteistöjen käyttöasteeseen ja vuokratasoon, mikä vaikeuttaa kunnan talouden ennustettavuutta.

Kunnan lainamäärä vuonna 2024 on 13 255 tuhatta euroa ja konsernin 14 574 tuhatta euroa. Lainamäärä asukasta kohden on noussut kuntatasolla 1 091 euroa ja konsernitasolla 939 euroa vuodesta 2023 vuoteen 2024. Lainakanta on edellisvuoteen nähden noussut 20 prosenttia. Tulevat koulu ja muut investoinnit nostavat lainakantaa edelleen huomattavasti. Korkea lainakanta nostaa poistojen tasoa ja samalla lainojen korkotasojen vaihtelu vaikeuttaa talouden tasapainossa pysymistä. Tästä johtuen talouden suunnitteluun tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota konsernitasolla. **Konserniyhtiöiden hallitusten tulee tiedostaa talouden suunnittelun haasteet ja konserniohjausta tulee tehostaa.**

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto edellyttää kunnanhallituksen ja lautakuntien käsittelevän arviointikertomuksen 31.10.2025 loppuun mennessä ja antavan selvityksen arviointikertomuksessa esitettävien havaintojen johdosta mahdollisesti suoritettavista toimenpiteistä edellä mainittuun ajankohtaan mennessä.

Kunnanhallituksen odotetaan ottavan kantaa kattavasti koko arviointikertomuksen sisältöön tulosalueiden kannanottojen lisäksi. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi kunnanvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle, joka tarpeen mukaan voi vielä pyytää tarkennusta kannanottoihin.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan johtoa, henkilöstöä ja luottamushenkilöstöä hyvästä yhteistyöstä valtuustokauden aikana!

8. ALLEKIRJOITUKSET

Vimpelissä 14. toukokuuta 2025

Harri Hänninen

puheenjohtaja

Teemu Lassila

varapuheenjohtaja

Johanna Mbye

jäsen

Markku Ylispangar

jäsen

Terttu Viita

jäsen